

Factsheet

Whispp: ondersteunende spraaktechnologie

Kan de inzet van een technologische voorziening mensen die hevig stotteren of een stemaandoening hebben helpen in het werk?

Achtergrond

Vrijwel alle functies die voorkomen op de Nederlandse arbeidsmarkt kennen taken waar communicatie aan de orde is. Communicatie tussen collega's, met leidinggevenden en andere in- en externe partijen. Spraak heeft hierbij een belangrijke rol. Het vermogen om makkelijk en verstaanbaar te spreken is van grote waarde om werk te verkrijgen, uit te voeren en te behouden. Het hebben van stemproblemen of hevig stotteren heeft impact op het functioneren en welbevinden op het werk. Het gaat om psychosociale aspecten zoals kans op doorontwikkeling van stress, vermoeidheid en gevoelens van sociaal isolement en buitensluiting. Ook in spraakarme functies kunnen stemproblemen daardoor als belemmerend worden ervaren.

Stotteren of stemaandoening

Whispp heeft als doel om mensen die hevig stotteren of een stemaandoening hebben, in staat te stellen om zonder hinder te spreken. De app is ontwikkeld door Joris Castermans. Door Whispp kunnen mensen met een spraakprobleem zichzelf weer goed verstaanbaar maken. Vaak met hun eigen stem.

Het AKC is in 2021 vanuit arbeidsdeskundig perspectief aangesloten bij de ontwikkeling van Whispp om deze voorziening arbeidsdeskundig te beoordelen en de resultaten te evalueren. En om na te gaan wat een dergelijke voorziening betekent voor de arbeidsdeskundige praktijk.

Het AKC wil zo een bijdrage leveren aan de professionaliteit van de arbeidsdeskundige en bijdragen aan het bevorderen van duurzame arbeidsparticipatie in Nederland.

Spreken als kenmerkende belasting

Het interpretatiekader van het UWV van spreken luidt: 'Het gaat erom of iemand beperkingen ondervindt in de verbale communicatie door problemen met spreken als gevolg van een stoornis.' Arbeidsdeskundigen bepalen het arbeidsvermogen van de werknemer. Hierbij analyseren ze of de eisen aan mondelinge uitdrukkingsvaardigheid verder gaan dan wat de persoon kan leveren door de eerder genoemde beperking. Als dit het geval is, gaat het bij spreken om een kenmerkende belasting. Is dit geconstateerd, dan kan bekeken worden of voorzieningen mogelijk zijn om de disbalans te compenseren.

AANPAK

Doelgroep

De Whispp-app is ontwikkeld om een fluisterstem weer zuiver en zonder ruis weer te geven. De doelgroep zijn mensen die stotteren of andere stemproblemen hebben als gevolg van een medische aandoening. Whispp kan ook waardevol zijn voor mensen met een stemaandoening waarbij ze nog wel in staat zijn om (makkelijker) te fluisteren. Het gaat om ongeveer 8.600 werkende volwassenen in Nederland.

Verloop van de pilot

Verschillende medewerkers bij uiteenlopende bedrijven hebben gebruikgemaakt van Whispp. Mensen werden hiervoor benaderd na een screening door arbeidsdeskundigen die deelnamen aan de pilots vanuit de Coalitie voor Technologie en Inclusie (CTI). Tijdens dit proces werd Whispp verder doorontwikkeld. Zo is de fluister-naar-spraak-optie sinds juni 2023 te personaliseren.

Om het gebruik van Whispp binnen een werksetting mogelijk te maken vond een implementatieonderzoek plaats. Een belangrijk aspect in dit onderzoek was of het gebruik van een bedrijfsnetwerk om security-redenen mogelijk was.

De pilots werden gemonitord door Zinziz en Ecorys waarbij onder andere de arbeidsdeskundigen werden geïnterviewd. Na afronding van de pilots werd Whispp toegevoegd aan het productaanbod van UWV waardoor het als voorziening kon worden aangeboden.

OPBRENGSTEN

Whispp beoogt een aantal opbrengsten op de korte en middellange termijn:

- Gebruikers kunnen makkelijker telefoneren en videobellen.
- Gebruikers leggen makkelijker sociaal contact met collega's.
- Gebruikers zijn beter belastbaar.
- Gebruikers hebben meer zelfvertrouwen in en op het werk.
- Gebruikers kunnen hun beschikbare energie betere managen op een werkdag bij veelvuldig telefoneren en videobellen.

GEBRUIK EN INZETBAARHEID VAN WHISPP

Whispp is niet altijd effectief in te zetten. Een werkplekonderzoek kan verduidelijken of de inzet succesvol is. Er zijn enkele richtinggevende principes voor het gebruik van Whispp:

- De werkplek kent weinig omgevingsinvloeden. Denk aan achtergrondgeluiden, apparatuur die geluid maakt enzovoort. De werknemer werkt zo mogelijk in een stille werkomgeving.
- Tijdens vergaderingen of andere overleggen hebben deelnemers aandacht voor elkaars inbreng. Deelnemers praten niet door elkaar heen. Een begeleider ziet toe op het ordentelijk verloop van een overleg.
- Er is op de werkplek sprake van een adequate akoestiek. Denk bijvoorbeeld aan echo, nagalmtijden, enzovoort. De akoestiek is positief te beïnvloeden door het aanbrengen van vloerbedekking, raambekleding of het plaatsen van planten in de ruimte. Leidt dit niet tot het gewenste resultaat, dan is te denken aan het plaatsen van akoestische wand- of plafondpanelen.
- De werkplek voldoet aan de geldende ergonomische inrichting. De werknemer kan een ergonomisch verantwoorde zit- of stahouding aannemen. De werknemer zit of staat dusdanig dat de houding het spreken niet belemmert.

Het is belangrijk om aandacht te hebben voor deze aspecten en hier zo nodig interventies op te zetten. Zo kunnen de omstandigheden zo optimaal mogelijk worden voor een beter resultaat bij het gebruik van Whispp.

Wil je weten of Whispp voor jouw casus inzetbaar is? Gebruik dan de [Leidraad Werkvoorzieningen](#). De leidraad ondersteunt je denkproces en help bij het nemen van de juiste onderzoekstappen. Whispp kan als werkvoorziening aangevraagd worden bij UWV en soms bij de gemeente. Wordt Whispp gebruikt in de privésituatie, dan is dan kan mogelijk vergoeding worden gevraagd bij de zorgverzekeraar.

Voorbeelden

Casus 1: Data Analyst

De cliënt werkt fulltime als Data Analyst. Na een carcinoom heeft hij een laryngectomie ondergaan.

Cliënt heeft moeite met spreken en slikken. Zijn stem klinkt schor. Om te kunnen spreken, gebruikt hij een spreekklepje. Tijdens het praten, drukt hij met zijn vingers tegen het spreekklepje. Telkens na ongeveer 15 minuten praten, moet de cliënt naar een toiletruimte om het spreekklepje schoon te maken. Het praten kost hem veel energie.

Spreken tijdens werk

De cliënt werkt op de IT-afdeling, onderdeel Applicatie. Hij verleent ondersteuning aan gebruikers van een applicatie. Daarnaast werkt hij mee aan projecten. Bij het analyseren, de ondersteunende taken en tijdens projecten heeft hij verbale communicatie met collega's, management en externe cliënten.

Hoofdtaken

- 1 Analyse (20%) – analyseren van gegevens en presentaties geven aan management.
- 2 Support (20%) – ondersteuning geven aan gebruikers van de applicatie.

- 3 Projecten (50%) – leidinggeven aan projecten.
- 4 Administratie (10%) – administratieve werkzaamheden, afhandelen papierwerk.

De werkzaamheden van deze cliënt zijn zodanig aangepast dat hij bijna niet meer hoeft te praten met anderen. Meetings leiden en presentaties geven, doet hij niet meer. Hij communiceert vooral via de mail. Tijdens Teams-overleggen gebruikt hij de chatfunctie.

Effect van inzet

Door de inzet van de Whispp-app kan deze cliënt zijn functie weer uitvoeren. De disbalans tussen de belasting en de belastbaarheid wordt afdoende opgeheven. Met behulp van de Whispp-app kan hij beter praten en communiceren met anderen doordat zijn stem natuurlijker overkomt en hij beter verstaanbaar is, ook via de telefoon en wanneer anderen hem niet zien.

Casus 2: juridisch medewerker

**De cliënt werkt fulltime als juridisch medewerker bij een gemeente.
Hij heeft de ziekte Recurrent Respiratory Papillomatosis (RRP).**

Spreken tijdens werk

Cliënt heeft moeite met spreken en stemgebruik. Om te kunnen spreken heeft hij ondersteuning nodig. In zijn werk is het gebruik van zijn stem dominant bij onder andere vergaderingen, via Teams en op kantoor in vergaderruimtes, bij het spreken bij bezwaarcommissies en de rechtbank en (telefonisch) overleg met collega's.

De cliënt werkt op een vaste locatie. Hij praat tijdens zijn werk ongeveer 120 minuten per dag, inclusief vergaderingen.

Effect van inzet

Door het inzetten van de Whispp-app kan deze cliënt zijn functie beter uitvoeren.

Casus 3: cateraar

De cliënt werkt parttime in de catering. Zijn stotteren belemmert hem in zijn werkzaamheden.

Spreken tijdens werk

In het werk van deze cliënt vindt vooral communicatie plaats met gasten. Dit gebeurt in de vorm van kort mondeling klantcontact bij het uitserveren en bij de kassaregistratie.

Deze contacten zijn erg vluchtig. Daardoor is de inzet van Whispp feitelijk ongeschikt. In deze casus is in overleg met de jobcoach en werkgever gekozen voor een andere werkinvulling. Daarvoor is gekeken naar (een combinatie van) organisatorische, technische en begeleidingswerkvoorzieningen. Lees meer over deze OTB-benadering in de [Leidraad Werkvoorzieningen](#).

MEER INFORMATIE

[Inspiratietool inclusieve technologie voor arbeidsdeskundigen](#)

[Website Whispp](#)

[Evaluatie pilots inclusieve technologie 2021–2023, eindrapport | UWV](#)

[Artikel UWV Kennisverslag 2024-5 'De waarde van technologie voor arbeidsparticipatie'](#)

[Ondersteuning bij werk of onderwijs | UWV](#)